

OMRAAM MIKHAEL AIVANHOV

L'amour comme état de conscience

Iubirea ca stare de conștiință

Conferința din 21.09.1977

Lectura meditației zilei

Pentru a înțelege ce este cu adevărat iubirea, trebuie să ne dăm seama că ea nu este numai un sentiment - pentru că sentimentul este, în mod obligatoriu, supus unor variații, în funcție de persoana căreia i se adresează - ci că ea este o stare de conștiință, independent de ființe și de circumstanțe. A iubi nu înseamnă, deci, a avea un sentiment pentru cineva, ci a face orice lucru cu iubire: a vorbi, a merge, a mânca, a respira, a studia cu iubire; înseamnă a-ți fi acordat toate organele, toate celulele și toate capacitățile, pentru ca ele să vibreze la unison, în Lumină și Pace. Atunci, toate manifestările ființei noastre sunt impregnate cu unde, cu fluide divine. Iubirea este o stare de conștiință permanentă. Ziua, noaptea, omul trăiește în această stare; el este gata să facă orice într-o stare de bucurie și tot ce face este o melodie.

Iată o pagină foarte greu de înțeles.

Nici acest lucru n-a fost explicat niciodată. Și cum înțeleg de fapt oamenii iubirea ? Ca pe o atracție și ca pe un sentiment. Dar ca stare de conștiință, care este superioară sentimentului, superioară acestei atracții sexuale, foarte puțini sunt oamenii care să o cunoască.

Ca să vă fac să înțelegeți, v-am spus că Iubirea este o forță divină care coboară din Ceruri și care pătrunde în noi; ea coboară prin toate organele, până jos. Și cum, acolo jos, se manifestă într-un mod bine determinat, lumea întregă a recunoscut, a acceptat ideea că iubirea este ceva care se manifestă în acele zone de jos. V-am explicat, de asemenea, că oamenii nu cunosc iubirea. Iubirea este cunoscută în aceeași măsură în care este cunoscută electricitatea. Iar electricitatea nu știm ce este. Este o forță, o energie, o putere cosmică, cerească; dar atunci când o facem să treacă printr-un ventilator, ea devine mișcare. Atunci

când o facem să treacă printr-un reșou, devine căldură. Și când o facem să treacă printr-un magnet, ea devine magnetism și așa mai departe. Și putem s-o facem să treacă și prin celule, iar atunci devine vitalitate. Traversând creierul, devine lumină, și așa mai departe. Dar nu știm ce este electricitatea. Și cu iubirea, lucrurile stau tot așa: ea este o energie divină, cosmică, care coboară. Atunci când trece prin creier, ea devine lumină. Când trece prin plămâni, devine puritate. Când trece prin stomac, iubirea devine digestie. Iar apoi, când această energie trece prin organele genitale, ea devine atracție, dorință, pasiune. Iată în ce fel oamenii - care nu au studiat știința inițiativă, pentru a ști cum stau lucrurile - s-au rătăcit, s-au limitat la a considera iubirea ca pe ceva pur sexual. Și din acest motiv nu reușesc s-o sublimeze, s-o facă să se transforme în alte energii, forțe, mult mai elevate, mult mai luminoase. Pentru a cunoaște aceste lucruri, trebuie să le învețe. Astfel, tibetanii, care au studiat această energie, această forță cosmică, au descoperit că ea poate fi sublimată. Și au ajuns la o întreagă știință despre iubire. Cum se numește ? V-am vorbit despre ea, vă amintiți ? Ei numesc Tantra Yoga. Sunt deja multe lucrări asupra acestui subiect (...). Eu am aruncat o privire asupra acestor lucrări și am constatat că europenii n-au ajuns să înțeleagă corect Tantra Yoga. Ei o explică, o reprezintă foarte prost/deformat. Și de altfel, tibetanii n-au revelat totul despre Tantra Yoga - Yoga iubirii: faptul că se pot face minuni, miracole, mari schimbări în bine, mari vindecări, se pot obține mari stări de încântare, lucruri divine cu această iubire. Dar trebuie să știi, să cunoști aspectele sale, iar întreaga omenire s-a oprit la gradele cele mai de jos/inferioare. Toată lumea cântă, scrie, vorbește despre iubire, dar nimeni nu știe nimic despre ea.

Așa că acum am să vă spun câteva cuvinte despre iubire ca stare de conștiință. Pentru că dacă o înțelegem doar ca (pe o) atracție, acest fenomen nu se produce mereu față de toate făpturile/ființele, față de toate persoanele. Aici intră în joc alte legi - magnetice, afinități și așa mai departe, lungimi de undă, vibrații și fluide, ș. a. m. d.; nu suntem atrași de toate făpturile. Această atracție este deci bazată în prea mare măsură pe elemente pur fizice. Dar sentimentul ? A, sentimentul este ceva mai mult decât atracție; sentimentul se situează deja în planul astral. Și el poate depinde de alte lucruri, care sunt mai intelectuale, mai spirituale sau de natură estetică sau morală, psihică. Deci, sentimentul se poate naște și dacă persoana nu este atât de draguță, atât de atrăgătoare, de plăcută, de simetrică construită - în timp ce atracția este bazată mult pe latura pur fizică: frumusețe, tinerețe, prospețime, rotunjimi și tot felul de alte lucruri (râsete). Ați înțeles că e vorba de arondismentul 4 sau 5 din Paris, nu ?! (*arrondissement*

înseamnă «rotunjime», de la «rond» rotund; dar același cuvânt denumește și diviziunea administrativă a Parisului - cum ar fi sectorul în București - n.t.).

Nu-i nimic. Sunt arondismente/rotunjimi (peste tot) ???.

În schimb, sentimentul poate fi declanșat de alți factori, mult mai ascunși. Mai puțin vizibili, de o altă natură; dar sentimentul nu se situează nici el prea sus, nu este atât de sublim, superior, pentru că e schimbător, variabil. Din când în când el vă părăsește, apoi apare din nou, nu se știe din ce motiv. Așadar, deseori nu suntem stăpâni pe situație în acest domeniu al sentimentului. În timp ce iubirea ca stare de conștiință depinde mult de persoana (în cauză), de individ, pentru că el s-a ridicat atât de mult, a progresat, a evoluat atât de mult, a curățat, a purificat în asemenea măsură anumite lucruri în el, și-a exersat atât de mult voința, încât el poate sesiza, capta, această stare de lucruri, această stare de conștiință. Atunci, această iubire, care este ca o stare de conștiință, poate fi tot timpul în el însuși, depinde doar de el. Nu depinde nici de circumstanțe, nici de evenimente, nici de persoane, nu depinde decât de el - dacă vrea să o mențină, să o păstreze, să lucreze cu ea. Această stare de conștiință este atotputernică, formidabilă - în timp ce celelalte două nu prea depind de noi. Putem, desigur, să acționăm, să ne implicăm, să schimbăm, să variem anumite lucruri, dar ele nu depind de noi, sunt complet în afara noastră - în timp ce starea de conștiință depinde de noi. Iar în cazuri foarte rare, când ființa este un Inițiat, este luminată, evoluată, ea poate avea această iubire ca stare de conștiință fără încetare: atunci când mănâncă, atunci când bea, când merge, când citește, când respiră, când privește, când vorbește cu ceilalți, o poate avea în el însuși, depinde de el. Este inexplicabil, este o stare de conștiință care depinde de Inițiat, de Maestru - în timp ce ceilalți nu o pot avea, pentru că nu au făcut o muncă pentru a o putea capta, pentru a putea lucra cu ea, pentru a o putea instaura în ei și a dispune de ea. Este un lucru foarte greu de explicat. Sunt lucruri inexplicabile și numai când ajungi să le trăiești poți să te pronunți. Dar când trebuie să le explici, nu reușești.

Odată, o doamnă l-a rugat pe un matematician să-i explice ce este punctul și ce este circumferința. El i-a spus: «Doamnă, dacă nu mă întrebați, știu ce sunt ele, dar dacă-mi cereți să vi le explic, nu știu; nu știu cum să vi le explic». Este imposibil de explicat.

Iată încă un lucru greu de explicat: iubirea ca stare de conștiință.

Cum poți explica cuiva ce înseamnă să te sufoci, să intri în panică, aproape să mori, din lipsa de aer? Nu-i poți explica. Și atunci, cum? O să-și explice singur, dacă îi cufunzi capul în apă și îl ții acolo câteva minute; iar când îl scoți afară:

«Acum știu - va zice el - ce înseamnă să te sufoci, să te înăbuși !». Sunt lucruri inexplicabile/care nu pot fi explicate.

Explică-i cuiva ce înseamnă durerea de măsele, dacă nu l-au durut niciodată. Nu poate înțelege. Cum să-i explici ? Dar în ziua în care o să-l doară o măsea, va deveni filozof ! Poate să vă explice ce înseamnă durerea de măsele. Vă va spune un singur lucru: M-a durut o oră și mi s-a părut o veșnicie. Cum poate o oră să devină o veșnicie ?! Sau ca îndrăgostiții: toată noaptea (au fost împreună) ??? și spun că au fost cinci minute. O noapte întregă a însemnat cinci minute. A fost foarte puțin. Sunt lucruri inexplicabile.

Iar acum, ce-ați vrea să vă mai spun/să adaug ?

Această stare de conștiință nu putem nici s-o înțelegem, nici s-o dobândim; trebuie mai întâi să evoluăm, să avansăm, să ne supunem, să progresăm; iar apoi, dintr-o dată, ajungem... Vă pot spune cum ajungem la această stare de conștiință, la această iubire: începând prin a ne reține, adică a ne controla, a ne domina, a ne stăpâni, pentru ca nimic să nu se poată face fără permisiunea voastră, în afara hotărârii, a voinței voastre. Exersându-se în felul acesta... în loc de a vă lăsa duși de curent, așa cum face tineretul din zilele noastre; din clipa în care resimt o atracție consideră că trebuie să meargă să o satisfacă - fără să reflecteze, fără să cântărească, fără să gândească, fără să raționeze, fără nimic... Atâta timp cât vom fi așa, niciodată iubirea nu va deveni o stare de conștiință. Trebuie deci să începem prin a ne stăpâni. Vreți să sărutați o fată ? Da, sigur, puteți s-o faceți, dar când vă veți hotărâ s-o faceți, când veți accepta. Dacă nu... Numai atunci (când ați hotărât), puteți să faceți acest lucru. Și bineînțeles, nu imediat. Trebuie ani ca să te purifici, să te cureți, să te luminezi... De ce ? Pentru a nu lăsa niciodată o pată, o impuritate pe acea persoană, fiindcă lumea invizibilă vă va judeca , va spune: «Ați murdărit-o !». Dar dacă ați ajuns să nu mai murdăriți pe nimeni, să lăsați asupra celorlalți numai viață, lumină și ceva ce trebuie să lucreze asupra persoanei, legea nu vă învinovățește. Dacă nu, sunteți răspunzători: de ce ați furat, de ce ați distrus, murdărit, sfâșiat ceva ? Această ființă este minunată, încântătoare, gândea bine, mergea bine, iar voi ați distrus-o! Și plătim foarte scump.

Ei, e foarte greu să mă înțelegeți !

Apoi, bineînțeles, v-am dat reguli, despre cum să considerați/priviți femeia - și bărbatul -, ca să ieșiți din această stare în care considerați femeia ca pe o femelă, o zgripturoaică sau un demon, o vrăjitoare, o femeie bărbătoasă/un omoi (oaie) și să începeți să o considerați o femeie, apoi o soră, apoi un suflet și apoi

o divinitate. «Niciodată ! Femeile sunt divinități !». Poți face lucrul acesta pentru tine însuși, pentru că tu vei beneficia. Pentru că femeia nu este o divinitate, dar în ea însăși, în interiorul ei, este o divinitate. V-am explicat într-o conferință că în fiecare ființă există o scânteie, că Dumnezeu trăiește în ea. Desigur, ființa a coborât/decăzut, dar această scânteie există în ea/în străfunduri. Și dacă vom considera fiecare ființă ca pe o divinitate, pentru că Dumnezeu locuiește în ea, suntem obligați să ne purtăm altfel. Suntem obligați să fim atenți, mai delicați, mai înțelepți, mai curați. Altfel, ne năpustim asupra ei și o mâncăm. V-am ținut conferințe pe această temă.

Și apoi, în acest domeniu, să te exersezi, să te stăpânești, să te concentrezi mereu asupra laturii sublime a naturii, a fapturilor, a ființelor, a acestei întregi ierarhii... și în felul acesta progresezi, te perfecționezi și (în tine) se instalează/coboară alte forțe, apar alți curenți, altă strălucire, altă lumină. Și apoi devine posibil să ia iubirea ca stare de conștiință. Nu o poți avea așa, fără să progresezi.

Și acum, din moment ce/dat fiind că iubirea îi părăsește pe oameni, pleacă de la ei, și apoi... asta înseamnă ca nu era iubire, adevărata iubire. Iubirea adevărată nu se schimbă niciodată. Vă spuneam într-o conferință – pentru a vă arăta că oamenii nici nu știu ce este iubirea – vă spuneam că ei nu știu ce iubesc. Într-o zi întâlnesc un frate, care vine să vorbească cu mine și îmi spune: «O, sunt îndrăgostit, Maestre !». «Și cine e fata ?». «Ea e cutare și cutare» Și-l întreb: «Și ce iubești la ea ?». «Ooo, are un piept... are niște picioare... niște lucruri formidabile !!!». «Bine - am zis eu - foarte bine». Îl întâlnesc din nou după câteva luni. «Ei, cum merge cu fata ?». «A, ne-am despărțit. Nu ne mai iubim». «Cum ? - zic eu. Și-a pus alte coapse ? Alt piept ?». «Nu». «Atunci înseamnă că nu asta iubeai (la ea) ! Pentru că dacă ai fi iubit asta/ți-ar fi plăcut asta, ai fi continuat s-o iubești». Are aceleași lucruri. O, ce proști sunt oamenii ! Vedeți ? Iată locul unde trebuie să spunem: «Ce proști sunt; ce proști !». Ei nu știu ce anume iubesc. Există altceva pe care îl iubea, dar nu știa. Și cum lucrul acela a plecat, s-a schimbat... Și ei nu se mai iubesc. În timp ce dacă ajungem până la iubire ca stare de conștiință, ea este invariabilă/neschimbătoare; puteți iubi pentru totdeauna, fără vreo schimbare. Încă nu mă puteți înțelege, atât timp cât întreaga omenire se găsește în (ceea ce este) variabil și niciodată în (ce e) fix, nu-i așa...? Ca la barometre și la termometre: variabil, ploios, nu-i așa ? Furtunos... și niciodată “frumos invariabil”. (*Francezii au expresia: Le temps est au beau fixe - timp frumos invariabil – n.t.*). Uneori, pentru câteva minute, frumos invariabil, iar apoi, hop !... Este extraordinar !

Acest lucru poate rămâne variabil și pentru Învățăământ, pentru unele științe: le iubim, apoi nu le mai iubim... În timp ce, dacă ajungem să avem iubirea ca stare de conștiință, ea durează întreaga eternitate.

Și cum nu toți frații și toate surorile au fost la poartă azi dimineață, din vreme în vreme îmi place să repet ce le-am spus. Celor care mă ascultau le-am spus: «Vedeți cum sunt oamenii, în general ? Sunt atât de schimbători, de nestatornici că până și atunci când vin la răsăritul soarelui, în prima zi sunt exaltați, încântați, fermecați, iar apoi, în zilele următoare, devine ceva automat, aproape că se îndoiesc; nu mai are același efect ca în prima zi. Ca prima iubire. Ne întoarcem mereu (la prima iubire), ne amintim de ea. La fel și prima îmbucătură. Iar apoi, cu cât mănânci mai mult, cu atât îți dispare pofta. Ceea ce voiam să spun este să știi să te vezi mereu pentru întâia oară. Să te întâlnești cu soarele pentru prima oară. Deși sunteți căsătoriți de cincizeci de ani, să te întâlnești ca prima oară și să fii fermecat ca în prima zi. Veți spune: «Nu este posibil ! Este cu neputință !». Ba da, este posibil, dacă ai iubirea ca stare de conștiință. Atunci ea este mereu prezentă, în timp ce (altfel) a plecat, s-a uzat, s-a desfăcut... Uitați-vă la tineri. Prima dată când se întâlnesc, când se văd, cât sunt de inspirați, cât sunt de fermecați ! Și chiar vă spuneam acolo, la poartă: băiatul are suvițe de păr de la iubita lui. El simte efluvii, oceane de efluvii; el scrie, devine poet, devine cavalier, devine Don Quijote, devine tot ce vreți. El vrea să învingă răul, vrea să îndrepte lumea, el compune... (???). Iar după câțva timp, nu mai simt la fel. De ce ? Pentru că s-a delăsat, adică s-a automatizat. S-a robotizat, cum se spune. Se poate spune așa ? Robotizat ? Nu, nu se poate ?!

Iată deci că oamenii nu au conștiința trează, nu sunt vigilenți, pentru a supraveghea această stare, care este prozaică, lamentabilă, nu reușesc. Să continue să se iubească la fel ca-n prima zi ! «Dar de ce ? ?» - veți spune. Pentru a avea aceleași avantaje, aceleași inspirații, aceeași fericire, aceeași bucurie, aceeași forță. Ca să fim neobosiți, creatori. În timp ce altfel, o luăm pe pantă în jos, pentru că iubirea - stare de conștiință nu mai este o stare de conștiință. Este sentiment, este atracție, este una și alta... iată de ce trebuie să-i învățăm pe oameni. Primul lucru, care este cel mai puternic, pentru a-i face pe oameni să înțeleagă: ce înseamnă să apreciezi ce este minunat, ce este încântător, ce este luminos. Să știe să aprecieze. Ca, de pildă, la răsărit: să venim în fiecare zi ca și când e pentru prima oară; suntem siderați să vedem această lumină, această puritate, această putere. Și în acel moment, da, soarele acționează. Altfel începe să nu mai acționeze. Din cauza noastră, nu mai acționează. Și așa, ani de zile, puteți merge să vedeți răsăritul soarelui. Sau să mergeți să ascultați un profesor,

un Maestru, un Instructor. La fel. «Ne robotizăm», devenim... E același lucru. O putem constata. Puteți merge ani de zile să-l ascultați și nu înțelegeți nimic. Deci, această stare de conștiință, numai Inițiații sunt capabili să o mențină.

Iar acum, dovada că este adevărat - cea mai mare dovadă: Oare ne dăm seama că suntem sănătoși și mulțumim pentru că suntem sănătoși ? Niciodată. Nu ne gândim că avem sănătate. Doar când suntem pe cale să o pierdem, începem să o apreciem. Iată cel mai bun argument care dovedește că oamenii s-au abrutizat, ei nu mulțumesc niciodată pentru sănătatea lor. Doar când sunt bolnavi, apreciază sănătatea, își dau seama ce reprezintă ea. Iar apoi, când sunt în convalescență, când se însănătoșesc, apreciază sănătatea. Dar după un timp, se întorc la aceeași stare de abrutizare. Nu știu să aprecieze, nu știu să mulțumească. În timp ce un adevărat Inițiat mulțumește în fiecare zi, da: pentru sănătate, pentru lumină, pentru viață. În fiecare zi. Iată de ce el apreciază și menține (starea). Altfel putem pierde tot, dacă ajungem să nu mai apreciem sănătatea. Și sănătatea o ia la sănătoasa !

Iată încă un lucru pe care nu-l găsești nicăieri. Oamenii nu se gândesc la aceste lucruri, iar apoi se întreabă: De ce ne-am delăsat, de ce ne-am abrutizat, de ce ne-am anchilozat, de ce suntem triști, suntem nefericiți, de ce am pierdut gustul ? Gustul. Nu trebuie să pierdem gustul, adică sensul vieții. Gustul.

Iată încă un subiect asupra căruia să meditați. Când veți fi liberi, meditați asupra iubirii ca stare de conștiință; o stare, și nu numai un sentiment. Este mai mult decât un sentiment. Da. O să vă mai dau un exemplu: putem opri respirația, putem opri chiar bătăile inimii, putem opri chiar gândul. Și când reușim să oprim și gândul, să nu mai gândim, să facem vid, atunci observăm că înțelegem mai bine, simțim mai bine și ne dăm seama mai bine, ca și când am gândi mai bine. Și de data aceasta este de neînțeles, dacă nu reușim să facem vid, să oprim gândul. Oamenii sunt incapabili să-și oprească gândul/mintea. Numai Inițiații pot opri gândul, să rămână în vid. Și în vid gândesc, simt, înțeleg, realizează lucruri formidabile. Iată încă un lucru la care oamenii nu se gândesc: să oprească gândul. Ea este prezentă tot timpul, tot timpul, tot timpul, ea curge, crează agitația, țopăie (cum ziceți voi ?). De aceea, ei nu înțeleg mare lucru. Din când în când trebuie să oprim gândul. Iată încă un lucru nou !

Așadar, iubirea ca stare de conștiință este mai mult decât gândire, mai mult decât sentiment, mai mult decât atracție. Păstrați în minte acest lucru, meditați la el, din când în când, și veți vedea, poate veți reuși să-l realizați, iar apoi veți fi mereu în această iubire, iar această iubire vă face fericiți, destinși, dilatați, încântați, extaziați, fără încetare. Și nu să așteptați o dată într-o viață să trăiți

ceva celest. O dată, de două ori... Nu ! Zi de zi să fiți în această stare. Este posibil ? Nimic nu este mai posibil. Numai că trebuie să te gândești la asta. Și voi nu știți de ce mulți scriitori, mulți poeți, mulți artiști căutau mereu să fie îndrăgostiți, schimbau deseori femeile, fetele, pentru a fi mereu îndrăgostiți, pentru că au observat că atunci când erau îndrăgostiți, deveneau creatori și că iubirea era într-adevăr o forță formidabilă și se simțeau bine. Iubirea îi făcea fericiți, dilatați... Numai că, bieții de ei, n-au înțeles nimic. Dacă ar fi fost Inițiați, ar fi înțeles că nu acea iubire (trebuie căutată), atât de umană, atât de senzuală, atât de schimbătoare, atât de dăunătoare. Ea le aducea, desigur, câteva firimituri. Ei da, dar pe urmă distrugea alte lucruri. Luați-i pe cei mai mari artiști și poeți francezi și vedeți cum au trăit. N-am să vi-i numesc. Cineva îl va alege pe Alfred de Musset, altcineva pe Georges Sand și așa mai departe. Cercetați și vedeți cum au trăit, mereu în flirturi și iubiri trecătoare, pentru a păstra în ei, zice-se, spiritul creator, starea de creație. O, e bine, e bine să iubești fără încetare. Dar nu așa. Puteti fi mereu inspirați de această iubire, dacă reușiți s-o aveți; atunci veți iubi toate femeile, fără încetare, toți bărbații, fără încetare, zi și noapte. Și ce este cel mai extraordinar, este faptul că nu este obositor. Pentru că cealaltă iubire... erau obosiți săracii ! Obosiți, obosiți, obosiți. De ce acești mari poeți, acești mari scriitori nu au reușit să-și croiască drum, să meargă mai departe. Rămâneau în acea stare, erau ca niște bețivi. Bețivul are întotdeauna nevoie de ceva, ca să fie puțin ademenit (*alléché*) – cum ziceți ? A, amețit (*éméché*) ! Da. Și scriitorii, și poeții tot așa. Sunt niște bețivi care vor să întrețină beția, să fie permanent în beție. Ei da, dar se macină/se uzează. Iubirea este o altă beție.

A ști să iubești este lucrul cel mai grandios, cel mai extraordinar ! Nu veți fi niciodată obosiți, niciodată în primejdie; mereu veți progresa, vă veți înfrumuseța, vă veți ilumina, vă veți lumina și veți face bine (celorlalți). Trebuie să găsiți această iubire. Trebuie ani, ca s-o găsești. Și în ce fel ? Prin renunțări, veți găsi. Iar acum tinerii nu știu să renunțe la nimic și atunci nu o vor găsi. Știu că n-o vor găsi.

Și cum spuneam: «Dar ce aduce iubirea ?». Iubirea aduce fericirea. Dar înțelepciunea ? Ea nu aduce fericirea. Puteți fi în toată plenitudinea înțelepciunii, veți fi și mai nefericiți. De ce ? Pentru că înțelepciunea nu are proprietatea de a aduce fericirea. Ea vă dă lumina, orientarea, direcția, clarificarea, dar nu vă dă fericirea. O, atunci puterea ! Nici puterea nu vă va da fericirea. Veți fi și mai nefericiți, mai mânioși, mai distrugători, mai severi/aspri ! E îngrozitor ! Și ce vă va da puterea ? O forță formidabilă ! Veți fi invicibili, dar nu mai fericiți ! A, cei

ce vor să fie fericiți trebuie să se lege de iubire. Iubirea este cea care te face fericit. Dar nu această iubire prea, prea inferioară, pentru că aceea vă face fericiți pentru câteva minute, apoi nefericiți. Da, e chiar și un cântec: «Plaisir d'amour (plăcerile dragostei)... nu durează mult timp, în timp ce «chagrin d'amour» (suferința din dragoste) durează veșnic. Cum ziceți ? (*râsete*) Nu durează ? (*din sală*): “*Plăcerea dragostei nu durează decât un moment*”. Un moment. Vedeți ? Și suferința din dragoste ? (*din sală*) “*Toată viața*”. Toată viața. E formidabil !

Vedeți, deci, nu reușesc să spun lucruri noi; s-au spus înaintea mea. O, ce trist ! Și eu, care credeam că v-am spus un lucru pentru prima oară și uite că alții l-au revelat înaintea mea. O, ce trist ! Și această tristețe durează mult timp !

Ei, da, Dumnezeu mi-a dat această posibilitate chiar de a judeca, de a clasa, oho, cele mai mari posibilități, cele mai mari genii. Eu îi pot clasa în categorii, stabili grade... E formidabil. Iar ceilalți îi vor clasa altfel. De ce ? Pentru că le lipsește aceste criterii, pe care mi le-a dat Dumnezeu. Atunci, ei vor fi clasați cine știe unde, dar eu nu i-aș clasa acolo. Iată încă un subiect, un nou subiect, pentru conferințe. Da. Unde-l clasăm pe Chopin, unde-l clasăm pe Lamartine, unde-i plasăm pe toți acești scriitori ? E formidabil. Dar nu-i putem enumera, sunt... o mulțime. Și Montaigne, dacă vrem să-l clasăm ? Și Descartes și toți ceilalți ? Filozofii. Să-i luăm pe contemporani: Camus. Și atâția și-atâția... Unde-l plasăm pe Zola ? Sau pe Montesquieu, de exemplu ? Unde-i clasăm pe oameii aștia ? Și când nu avem criteriile, nu putem face acest lucru. Sau Chopin, de pildă. V-am vorbit de Gérard de Nerval etc. Unde-i clasăm pe acești scriitori ? E formidabil. Uneori ard de dorința de a vă prezenta mari scriitori ai literaturii franceze sau străine. Dar am sentimentul că pe moment nu este esențial. Ar fi niște amuzamente, niște distracții... Poate o să vină timpul, mai târziu. Deocamdată, care sunt marile legi, marile adevăruri, marile reguli, pentru a avansa, pentru a ne perfecționa, pentru a ne lumina, a deveni puternici, plini de forță - asta mă preocupă ! Dar vă asigur că se pot face și alte conferințe, care plac mult mai mult oamenilor care n-au ce face. A, da, asta place foarte mult ! - în timp ce ceea ce revelez eu este dezagreabil, este amar, este plictisitor, oh, là, là ! Da, într-adevăr, dar e util. Da.

Sunt unii scriitori... ca de pildă Cyrano de Bergerac. Nu cel al lui (Edmond) Rostand, artistul... A fost un Cyrano de Bergerac scriitor, filozof, care a prezis lucruri despre lună, lucruri formidabile. Oamenii n-au idee că a existat. Dar eu cunosc toate aceste lucruri. Sau Vroski ??? Ei nu știu de Vroski, ce filozof a fost, ce a adus. Și câți alții !!! E o întregă listă. Acum nu am timp nici macăr să-i citez. Asta ca să vă spun că, în viața mea, am aruncat o privire asupra multor,

foarte multor scriitori, foarte multor poeți, iar Cerul mi-a revelat locul pe care îl ocupă fiecare, slăbiciunile, defectele, pasiunile lor, nefericirile, nenorocirile prin care au trecut și gradul lor de elevație etc. Pe care i-am menționat ? Puțin pe Iacob, pe Paracelsius, pe Nostradamus... oameni de felul acesta. Foarte puțin. Dar sunt atât de mulți, atât de mulți... Nu-i poți enumera nici în trei zile și trei nopți. Sau Goethe, Schiller, nu-i așa ? Sau Fichte, filozofi... Sau Emerson, cum vă spuneam, sau Aldo Traino ??? și toți ceilalți; Novalis. Sunt atât de mulți ! Este extraordinar. De aceea pe mine nu prea mă pasionează acest aspect, nu prea mă interesează. Vă pot spune multe lucruri despre toate aceste persoane: ce au adus, cum gândeau, cum au trăit și cum îi consideră oamenii. Chiar și despre Nietzsche se pot spune multe lucruri; și despre Schopenhauer. Acum încep să-l apreciez pe Nietzsche. E curios. Ca și pe Hitler, neamțul. Se reîntorc la Hitler. Oh, là, là. Dar atunci ce fel de criterii au oamenii ? N-au nici un criteriu, vă asigur ! Nici unul. Ei au doar punctele lor de vedere, interesele lor... Eu când vorbesc de criterii, vorbesc de acele măsuri... foarte înalte, din domeniul inițiativ și nu de mărunțișurile acestea: «după mine»... «după mine»... fiecare «după părerea mea». Și n-or să se înțeleagă niciodată. Mereu «după mine». Dar afirm eu, nu este «după părerea mea». Nu «după mine», ci după o știință care ne depășește. Pentru că dacă ar fi «după mine»... l-aș considera pe Guy de Maupassant cel mai minunat, pentru că scrie povestiri atrăgătoare... Pe aceia care sunt cei mai abracadabranți, i-aș considera cei mai buni - «după mine» ! Sau, aș găsi ca Marchizul de Sade era cel mai bun. Da. Sau Gilles de Retz, cardinalul (*după dictionar, era mareșal; cardinalul de Retz - Paul de Gondi – a fost altă persoană - n.t.*) care ucidea copiii; îi omora pentru a găsi piatra filozofală. Sute de copii ! Dar mie el îmi place ! - «după părerea mea». Cine știe? Asta ca să vă spun mereu «după părerea mea» ! Nu ! Trebuie să ieșim din această micime (josnicie, meschinărie), din această personalitate și de a judeca puțin altfel lucrurile. Da, nimeni nu vrea să iasă din ele ! «După părerea mea»!... Cuiva îi place o brânză cu viermi înăuntru. Poți înțelege așa ceva ? Sau o carne fezandată. Ca tibetani, care beau ceai cu unt rânced... Cum poate să le placă untul rânced ? Dar, vedeți, despre gusturi, despre culori... Lăsați-mă în pace că mă plictisiți !

Poftă bună !